

**ΤΟ ΜΕΛΙ ΩΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ
ΞΗΡΟΣΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑ ΚΕΦΑΛΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ
ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΤΥΧΑΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΔΟΚΙΜΗΣ**

**Μέλανη Χαραλάμπους, Χαραλάμπους Ανδρέας, Ραφτόπουλος Βασίλειος, Λαμπρινού
Αικατερίνη, Κατωδρίτης Νίκος, Βόμβας Δημήτριος, Πιτσιλίδου Βαρβάρα, Δήμητρα
Γαβριηλίδου**

Εισαγωγή: Η ξηροστομία αποτελεί μία από τις σοβαρότερες και τις συχνότερες ανεπιθύμητες ενέργειες της ακτινοθεραπείας και επιφέρει πολυδιάστατες επιπτώσεις στους πάσχοντες με κακοήθειες κεφαλής και τραχήλου. Μέσα από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, διαφάνηκε ότι καμία συμβατική θεραπεία δεν θεωρείται πλήρως αποτελεσματική για την αντιμετώπισή της.

Σκοπός και στόχοι: Η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης του μελιού στη διαχείριση της ξηροστομίας (μείωση του βαθμού ξηροστομίας) σε πάσχοντες με κακοήθεια κεφαλής και τραχήλου που υποβλήθηκαν σε ακτινοθεραπεία. Οι επιμέρους στόχοι της έρευνας ήταν: 1) η αξιολόγηση της ποιότητας ζωής των πασχόντων με κακοήθεια κεφαλής και τραχήλου πριν και μετά την παρέμβαση, 2) η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης του μελιού στην διατήρηση του ιδανικού βάρους των πασχόντων και 3) η αξιολόγηση του πόνου στο στόμα μετά την παρέμβαση.

Μέθοδος: Πρόκειται για μία τυχαιοποιημένη μελέτη παρέμβασης και διαχρονικής παρακολούθησης με δείγμα 72 πάσχοντες που υποβλήθηκαν σε ακτινοθεραπεία στη στοματική κοιλότητα κατά την χρονική περίοδο Ιανουαρίου 2012-Αυγούστου 2013. Οι ασθενείς τυχαιοποιήθηκαν σε δύο ομάδες και χρησιμοποιούσαν στοματικά διαλύματα βάση πρωτοκόλλου (η ομάδα παρέμβασης λάμβανε μέλι και η ομάδα ελέγχου φυσιολογικό ορρό). Πραγματοποιήθηκαν εβδομαδιαίες αντικειμενικές στοματικές αξιολογήσεις (κλίμακα ξηροστομίας NCI) καθώς και υποκειμενικές αξιολογήσεις (ερωτηματολόγια XQ και QLQ H&N 35).

Αποτελέσματα: Μέσα από την παρούσα ερευνητική εργασία τεκμηριώνεται η αποτελεσματικότητα της χρήσης του μελιού για την αντιμετώπιση της ξηροστομίας σε ασθενείς που υποβάλλονται σε ακτινοθεραπεία. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος του βαθμού ξηροστομίας στην ομάδα παρέμβασης, την πρώτη εβδομάδα αξιολόγησης ήταν $1,61 \pm 0,7$, ενώ την έβδομη εβδομάδα μειώθηκε σε $0,94 \pm 0,6$. Αντίθετα, στην ομάδα ελέγχου, ο μέσος όρος του βαθμού ξηροστομίας αυξήθηκε από $1,81 \pm 0,7$ σε $2,17 \pm 0,9$. Επιπλέον, τα αποτελέσματα για την ομάδα παρέμβασης έχουν καταδείξει σημαντική διαφορά στη σταθεροποίηση του σωματικού βάρους ($F=36,09, p<0,00001$), στη βελτίωση του στοματικού πόνου ($F=7,34 p=0,001$) και κατ' επέκταση στη βελτίωση στην γενική ποιότητα ζωής (επαναξιολόγηση στον 1^ο μήνα: ομάδα παρέμβασης $m=48,28 \pm 12,9$ και ομάδα ελέγχου $m=34,08 \pm 13, p<0,0001$ Cohen's $d=1,01$).

Συμπεράσματα: Τα αποτελέσματα της παρούσας ερευνητικής εργασίας καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του μελιού ως συμπληρωματική και εναλλακτική μέθοδο, για την καλύτερη διαχείριση της ξηροστομίας στην συγκεκριμένη ομάδα ασθενών, ενώ δικαιολογούν την διερεύνηση της συγκεκριμένης μεθόδου σε μεγαλύτερο πληθυσμό.